

KOUZLO TABÁKOVÉHO DYMU

AMERIČTÍ REFORMÁTOŘI křesť nemají ovšem nic moudřejšího na starosti, chystají se zahájit křížácké tažení proti tabáku ve všech podobách. Už před sbírání peněz na nějakou věcnou kampaň, která má být předehrou blavního útoku, při kterém použitá bude všech oxvěřených zbraní, jimž dočilem bylo uzákoněno celonárodní prohibice. — Celá řada vědatelů a lékařů byla zjednána, aby napsala něčá pojednání o tom, jak zhubně násobí tabák na člověka, a co nevidět tato kampaň bude v plném proudu. O stínové anglického krále Jakuba Prvního!

Ano, byl to Jakub První, který vyhlásil velkou válku této "nočísté bylině" v těch dobách, kdy Anglie teprve se počala oddávat kouzlu tabákového dymu, byval s ní seznámena lidmi, kteří navštívili Ameriku a zde tuto bylinu poznali. Jakub, chtěje vyměstit na vždy ji ze své říše, vedl úsilovnou, níměně neúspěšnou válku proti tomuto zvyku kouření, "odnormovanému oku, protivnému nosu, škodlivému mozku a nebezpečnému plicím," jak popisoval zvyk ten v svých proklamacích.

Sir Walter Raleigh, který přinesl do Anglie první tabák a ukázal, jak této bylině užívat, stal se hromosvodem nenávisli královské vůči tabáku. Slechtic byl pronásledován, žalován a na konec pověšen. Byl obžalován sice z velezrady, ale u dvora anglického se mluvilo veřejně o tom, že král by mohl všechno odpuštěn, jenom to ne, že naučil Anglii kouřit. K satanu a všem jiným pekelným obyvatelům byli přirovnáváni tehdy ti, kdož oddávali se sladkému kouzlu tabákového dymu — ale málo to pomáhalo. Král stanovil vysoká cla na tabák, který do Anglie dovážel byl z americké kolonie Virginie. Zapomněl ale také stejné člo uvážit na tabák španělský, který nadále byl do země dopravován. Angličané namnoze začali pěstovat tabák sami a král Jakub byl přinucen k vydání zákona, kterým pěstování tabáku v zemi bylo zakázáno. Ale marne byly všechny jeho snahy. Ostatně, král nebyl jediným, který proti tabáku vydával výnosy. Vydávali je také jiní, ale se stejným nezdarem. Lidé kouřili jakoby se ani nechtěli, vlastně, jako by výnosy pro ně neplatily.

Jedním z nejuživějších odpůřců tabáku byl turecký sultán Amurath Čtvrtý, který dokonce nechával kuřáky popravovat, prohlašuje, že kouření je proti příkazům mravním i náboženským. Mahomed prý předpověděl, že v budoucích věcích lidé kouřící budou bylinu, zvanou tabákem; ale to že budou nevěřící. Sultán vydal zákaz kouření a ti, kdo při kouření byli dopadeni, byli strašlivě potrestáni. Nechal jejich dýmky prokláti jim lice, ovesit je tabákovými listy a takto vyzdobené přivázati k ohonu osla a vláčet je ulicemi pro výstrahu všem ostatním. — Jestliže to všechno vyde, želi a byla v nich ještě známka života, nechal je na konec pověsiti.

Perský šach Abbas také vydal zákaz kouření a při jedné příležitosti nechal upáliti obchodníka s tabákem, použiv k tomu jeho zásob tabákových. Byli-li tento obchodník kuřákem sám, historie nepovídá, ale byl jeho rozšiřovatelem a to stačilo ke strašnému trestu. Císar Mogulů, Jehan Geer, také trestal kuřáky smrtí. V křesťanských zemích evropských kuřáci byli podobným způsobem pronásledováni. Po značných nesnázích s lidmi, kteří si nenechali říci, že kouření je hříchem smrtelným, Obchodní Otevové v Bernu ve Švýcařích v roce 1661 učinili jedenácté příkázání, které nechtěly vepsati mezi šesté a sedmé příkázání Mojžíšova. Nové toto příkázání znělo: "Nebudeš užívat tabáku!"

Ale všechno to málo bylo platno. Čím černěji líčeny byly účinky holdování tabáku, tím více přibývalo členů rozsvětlenému bratrstvu tabákových ctitelů a svět se naučil jinak na kuřáky dívat. Dnes je již těžko bojovati

proti tomuto zvyku a ať jakkoliv dobře financovaná kampaň bude vedena proti užívání tabáku, setká se jistě s fiaskem. Byli mnozí lidé nešli naši reformátoři, kteří proti tabáku bojovali a konec konců museli doznat, že jest marné všechno snažení a že svět se již předělati nedá.

Celá řada vynikajících duchů holdovala tabáku a složila veršem i prosou poklony mocné paní Nikotině, jejíž kouzlu podléhala. — Francouzský spisovatel Alfons Daudet, jehož práce do dnešního dne jsou se zálibou čteny, nemohl psáti bez své dýmky. V příspěvu svému příteli Daudet se přiznal, že bez kouření nemůže uvést své myšlenky do chodu. Robert Louis Stevenson, jeden z nejlepších spisovatelů v anglickém jazyku, diktovat svoje práce, pokaňuje jednu cigaretu za druhou. Lékařům kouření zakázal, prohlásil, že se tím zabije, ale Stevenson se podle rady této neřídil. Prohlásil, že smrt jednou přijde tak jako tak a že nie tak nemůže uspišiti smrt příjemněji jako tabák.

Taine, skvělý francouzský eseyista, byl náruživým kuřákem. Tennyson nikdy nezačal psáti, dokud neměl připravenou dýmku a dostatek tabáku. Byl tak náruživým kuřákem, že delší odluka od dýmky znamenala pro něho velkou trýzeň. Jednou při soaré Královské Společnosti zasleško se mu po dýmce tolik, že prohlásil, že půjde domů, nebude-li mu dovoleno, aby vykouřil si svoji dýmku. V tak vznešené společnosti kouření tehdy nebylo ve zvyku a Tennyson musel se odebrati na střechu, aby mohl se oddati kouzlu zakouření. Carlyle vypravuje o Tennysonovi, že zakouření bylo mu milejší nežli dobré jídlo.

Má se za to, že také Shakespeare kouřil, ale podivno je, že o kouření ve svých pracích se nikde nezmiňuje. Vácnivými kuřáky byli i jiní básníci jeho doby, jako Marlowe, Fletcher, Beaumont a Ben Jonson. Bacon prohlásil při jedné příležitosti, že "tabák má moe ulehčiti tělu a setřásti těseň." Sir Isaac Newton byl znám jako "kouřící filosof". Miltonovi v jeho slepotě dvě věci poskytovaly útěchu, jeho harmonium a dýmka. Silnými kuřáky byli také Pope, Addison, Swift, Steele, Sterne, Goldsmith, Bolingbroke, Garrick a Fielding.

Tabák mezi anglickými autory starších dob měl velmi oddané přátele. Mezi francouzskými vedleduchy neměl tak oddaných přátel, jakkoliv celá řada jich holdovala tabáku. Mezi nekuřáky náležali se Dumas, Balzac, Victor Hugo, Voltaire, Rousseau a Mirabeau, Goethe a Heinrich Heine, nejslavnější němečtí básníci, nekouřili a dokonce i byli odpůřci kouření. — Bylo to všeobecně známo a proto ve společnosti jich nikdo nekouřil.

Mark Twain byl náruživým kuřákem a přijímal tabák pod každou způsobou ve svých mladších letech. Posléze ustálil se na silných havanských doutnících. Jednou byl tizán jakýmsi novopree-ným novinářským reporterem, kolikrát denně kouřil, "Jednou," odpověděl Mark Twain, "Ráno začnu a večer skončím." Bret Harte také si rád zakouřil, kterýžto zvyk zachoval si z dob, kdy redaktoril na západě. Tehdy "kornovky" v ústech bylo si těžko němíti představu o redaktoru "zákopnického" listu.

Mezi českými spisovateli Paní Nikotina měla řadu velmi oddaných přátel. Ze starších byl to zvláště slavný fyziolog Purkyň, který spotřeboval spoustu tabáku. Vrchlický byl vášnivým kuřákem cigaret a denně jich vykouřil úctyhodné množství. Svatopluk Cech nikdy bez své zamilované dýmky neusedl k práci. Kouřil však také doutníky. S cigaretou jej ale nikdo neviděl.

Vácnivým kuřákem byl také Jan Neruda. Dokud svoje rozmarné feuilletony psával ještě v redakčních místnostech Národních Listů, kouřil jednu viržinku za druhou. Míval při práci rád prostý klid a proto pravidelně ne-

Prince z Walesu na honě v Kanadě.

Prince z Walesu, anglický následník trůnu, pobavil se v těchto dnech znamenitě lovením a rybačením v kanadských divočinách. Na obrázku našem spatřujeme jej uprostřed indiánských průvodců v Cameronských vodopádu. Prince má v ruce ulovenou kačku.

chován byl v jedné z reklamních místností samotn. Ve vedlejší místnosti pak občas zaslechl jakoby mlasknutí. To Neruda prudce odhazoval "slavíky" svých viržinek. Po jeho odhodou redakční služba pravidelně nalezl na podlaže šest až deset takových zbytečků. Před příchodem da redakte Neruda stavěl se vždy v trafice, kde kupoval si obvykle deset viržinek. Na cestě z redakte mířil k trafice znovu, aby obnovil svoji zásobu. Kouřil při práci i ve společnosti a v jedné době bez zapálené viržinky nevyeházel ani na ulici.

Většina malřů a sochařů holduje tabáku. Také hudbněl jso ctiteli Paní Nikotiny. Malři a sochaři dávají přednost dýmce a hudbnělci cigaretě. A redaktor! Přijďte se na nás podívat, když jsme v pilné práci. V oblažích více méně vonného dymu nejme takřka ani k viděni.

ZBOHATLÍ SOCIALISTÉ

NĚKDY je těžko pro člověka, aby byl tím, čím chce být. — Vezměme, ku příkladu, malou socialistickou kolonii v Desdemona, Eastland okres, v Texasu. Když tato kolonie byla založena před dvačtíri roky, bylo snadno pro ty, to kolonisti hlásiti se k socialismu, neboť všichni byli chudí. Obyvatelé této kolonie zápsali těžce s přírodou, aby vydobyli živobytí na písčité půdě, a kapitalistické třídě zdroj všeho zla a nesnázi. Ale všechno se změnilo. Dnes na těchto pozemcích, které druhdy poskytovaly toliko skromné živobytí, nalézají se studné přírodní oleje. Každý chudí kolonisti, kteří s bídou zakoupili si několik kusů dobytka, projíždějí se v drahých automobilech a ukládají výřezky z olejových polí do různých podniků, kupující akcie a jiné cenné listiny. Pres toto bohatství a blahobyt, jakému těší se toliko malé procento amerického

lidu, většina jich snaží se zachováti si socialistické ideje. Je to těžké, velice těžké, ale kolonie doand se ehlubí, že je socialistická. Členové této kolonie příšli z různých míst Spojených Států. Půda byla laciná a v prvních dobách druh pomáhal druhu. Kolonie od samotného počátku dala na jevo úmysl vyvíjeti se v socialistických směrech. Všichni byli privrženci Marxova učení a dle něho se zařizovali. Většina strojů byla celou osadou vlastněna, poněvadž jednotlivci byli příliš chudí, aby mohli si stroje opatřiti sami.

V těch dnech okolní osadníci nazývali tuto socialistickou osadu Hogtownem. Jak jméno toto získala, nikdo neví. Každý člen této osady byl socialistou a také o kolí její bylo socialistické. I učitel ve veřejné škole, I. Steele, byl socialistou. O prázdninách jezdil na různých osadách v Texasu a pracoval pro socialistickou vyslenku. Kolonie tato opatřovala většinu socialistických kandidátů pro státní úřady a trvala na postavení socialistického listku, pres to, že nikdy nebylo naděje na zvolení kteréhokoliv z kandidátů. — Minulého roku všichni kandidáti na státním socialistickém listku byli z této osady.

Celí socialisté američtí i cizozemští přijížděli na návštěvu této kolonie. Mnozí z nich se tu také usadili. Přišel sem také jednou Tom Hickey, vydavatel radikálního časopisu "Rebel," který z války byl potlačen. Hickey dnes ale nemusí zoufat. Kouřil si v této osadě pozemky, když pída byla lacinou, a dnes jeho pozemky jsou střediskem olejových polí.

Každého roku osada tato pořádala "výroční táboření," ku kterému zvala socialisty z celé země. Socialističtí farmáři z "Hogtownu" nebyli skupin a hostili své kamarády skvěle. Táboření tato měla dobrou pověst po celých Spojených Státech a každý rok sjela se sem socialistická světla, aby tu debatovala a pořádala přednášky pro ostatní. Tohoto roku se takový tábor ale nekonal. Všichni ho-

stitelé byli příliš zaměstnáni hromaděním svého nového bohatství, tak že nemohli věnovati čas svým bratřim. Je to poprvé v posledních dvačtíri letech, co se toto výroční socialistické táboření nekonal.

Při těchto výročních slavnostech hrál se také míč. Socialisté měli znamenitou četú, která porazila všechny čty okolní. Přehrázily sem čty z Gorman a De Leon, složené hlavně z demokratů, a byly pravidelně poraženy. To demokratické vlády mřzelo, zvláště Dr. S. K. Soodgrass, velkého stařáče v Eastland okrese, jenž byl jedním z demokratických vůdčů západního Texasu. Soodgrass hledal příšiny této socialistické sehopnosti ve hře míčem a shledal, že zřídili si velice pěkné atletické pole na jednom z jeho pastvisk. Sdělil kolonist, že ji pastviska používati nemohá, načež kolonie se rozhodla místo to zakoupiti.

Sehnali dollar zde a dollar tam, až měli dosti velký obnos k zakoupení tohoto kusu pozemku. To bylo ještě před objevěním přírodního oleje a peníze znamenaly pro členy této kolonie mnohem více než znamenají dnes. Mezi těmi, kdož přispěli po dollaru k zakoupení kusu půdy, byli bratři Parmerové, členové výřezné čty míčové. Dnes tito Parmerové patří k nejzamožnějším lidem v Texasu.

Tato atletické pole má dnes jednu z nebohatších olejových studní. Každý, kdo tehdy přispěl dollarem k jeho zakoupení, má dnes podíl v olejových právech. — Někteří se ale v mezidobí odstěhovali a nemohou být nalezeni. Jenom asi polovina z nich žije doand v okolí.

První, kdo z této socialistické kolonie nalezl olej, byl Oliver Payne. Takřka pres noc dostal se do té třídy lidí, proti které téměř celý svůj život pracoval, považuje ji za příživnickou a zhytečnou na tomto světě. Payne jest dnes boháč, ale dosud žije v starém farmářském obydlí, které zbudoval si před léty, a tvrdí, že je nadále socialistou.

"Pokusíme se dokázat, že člověk může být bohatčím a při tom socialistou," prohlásil jeden člen zbohatel této kolonie. "Připouštím, že je to nyní značně těžší. — Je tolik příležitostí k vykořisťování jiných, má-li člověk bohatství, a je možné, že stanovisko člověka poněmáhlu podléhá změně."

Jeden z členů této kolonie zařídil si velmi pěknou knihovnu a do této zaopatřil si téměř všechnu literaturu, pojednávající o spiritismu, alismu. Považuje knihy Olivera Lodge za tak zajímavé jako pojednání Marxova a Bebelova. Tento milovník knih ale byl značně zamožným již dříve, ještě před objevěním oleje. Nyní jeho bohatství se ovšem zmožnosobilo.

PARÍŽSKÉ OBRÁZKY

AMERIKA je zemí svobody, ale Paříž nemá přece jenom soupeře, pokud osobní svobody se týče, píše jeden z amerických korespondentů. V Paříži nechtají člověka žiti tak, jak sám si přeje, nebo umřiti, jak je mu líbí. Řeka

Sekvana dělí město na dvě části a řeka tato, spolu s Marne, která se k ní pojí ve výhodní části města, poskytuje dostatek vody ku zplavnění i k — sebevraždě. Pres řeku Sekvanu byla zbudována celá řada nestřežených mostů, a nichž je velice snadno seskočiti a zmizeti v neznámú.

Ony večer vyšel jsem si na dlouhou procházku, která mě přesvědčila o shovívavosti Paříže. Opustiv Boulevard Sebastopol, našel jsem se malou uličkou, jež se ňžila jako brdo lahve, až moje chůze byla zastavena zástupem lidí před malou kavárníčkou. Vstoupil jsem do ní. Spatřil jsem tu mnoho se širokým plstěným kloboukem, tak širokým, že podobal se mexickému sombreru, a vlnající se velice pěkné atletické pole na jednom z jeho pastvisk. Sdělil kolonist, že ji pastviska používati nemohá, načež kolonie se rozhodla místo to zakoupiti.

Sehnali dollar zde a dollar tam, až měli dosti velký obnos k zakoupení tohoto kusu pozemku. To bylo ještě před objevěním přírodního oleje a peníze znamenaly pro členy této kolonie mnohem více než znamenají dnes. Mezi těmi, kdož přispěli po dollaru k zakoupení kusu půdy, byli bratři Parmerové, členové výřezné čty míčové. Dnes tito Parmerové patří k nejzamožnějším lidem v Texasu.

Tato atletické pole má dnes jednu z nebohatších olejových studní. Každý, kdo tehdy přispěl dollarem k jeho zakoupení, má dnes podíl v olejových právech. — Někteří se ale v mezidobí odstěhovali a nemohou být nalezeni. Jenom asi polovina z nich žije doand v okolí.

První, kdo z této socialistické kolonie nalezl olej, byl Oliver Payne. Takřka pres noc dostal se do té třídy lidí, proti které téměř celý svůj život pracoval, považuje ji za příživnickou a zhytečnou na tomto světě. Payne jest dnes boháč, ale dosud žije v starém farmářském obydlí, které zbudoval si před léty, a tvrdí, že je nadále socialistou.

"Pokusíme se dokázat, že člověk může být bohatčím a při tom socialistou," prohlásil jeden člen zbohatel této kolonie. "Připouštím, že je to nyní značně těžší. — Je tolik příležitostí k vykořisťování jiných, má-li člověk bohatství, a je možné, že stanovisko člověka poněmáhlu podléhá změně."

Jeden z členů této kolonie zařídil si velmi pěknou knihovnu a do této zaopatřil si téměř všechnu literaturu, pojednávající o spiritismu, alismu. Považuje knihy Olivera Lodge za tak zajímavé jako pojednání Marxova a Bebelova. Tento milovník knih ale byl značně zamožným již dříve, ještě před objevěním oleje. Nyní jeho bohatství se ovšem zmožnosobilo.

Po spíčkách jsem ryehle ustoupil, abych směl nepřerušit rození se mistrovského díla a standl jsem o několik stop dále. Ticho a vzrůstající temnota působily na mne tak, že jsem také upadl do dum, z nichž probudil mne výřekf. Muž, jehož bych byl málem vyrušil ze zamýšlení, vyskočil na okraj mostu s patřným úmyslem vnořiti se do hlubin řeky. Výřekf poeházl z brda asi jedenáctiletého otrhaného hochu, jedině živoucí osoby v dohledu. Hoch ehopil se zoufale za noby a držel jej, až jsem k němu přispěchal. Muž s vlnající kravatou byl tak slabý, že bylo velice snadno ho stáhnouti zpět.

Muž po té promluvil několik slov a odešel. Kráčel jsem dále k Boulevardu des Champs, široké to dobře vydlážděné ulici, na jejíž jedné straně je svah k řece, kam Pařížané přivádějí každého dne svoje psíky, aby poskytli jim konpece, pokud osobní svobody se týče, píše jeden z amerických korespondentů. V Paříži nechtají člověka žiti tak, jak sám si přeje, nebo umřiti, jak je mu líbí. Řeka

Asi za dvě hodiny na to přšel jsem znovu k onomu mostu, kde před tím byl jsem svědkem zoufalého pokusu člověka se šírákem a s vlnající kravatou. Nedaleko tohoto mostu potkal jsem dva strážníky s ručním vozíkem, na němž vezli do márnice utopené právě z řeky vyloveného. Podíval jsem se na utopence jen letm a shledal jsem, že je malý postavý. Nevykřikoval jsem dále, ale myslím, že to byl tentýž člověk, kterého jsem pomáhal zachraňovat. Nepochybně odešel od mostu, ale za několik ehvil se vrátil, aby se pohřbil do chladné náruče Matky Sekvany.

Průvod Rytřů Templářských ve Philadelphii.

Velký průvod Rytřů Templářských, pochodující po Broad ulici v Philadelphii, na počest Američanů, kteří položili svoje životy ve válce. Major generál Clement, nyní ve výslužbě, byl hlavním maršálem tohoto průvodu.